

C158 – OND15

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

29 maart 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Regionale Technologische Centra	1
Vraag om uitleg van mevrouw Katleen Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het prestatieniveau in basisscholen	2
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bevraging van de hogeronderwijsinstellingen over de examencontracten	4
Vraag om uitleg van de heer Werner Marginet tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het afronden van de uitzonderlijke detachering in Kieldrecht	6
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het schorsen van de lessen wegens het gebruik van schoollokalen bij verkiezingen	7
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ontwerp van profiel voor de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB)	8
Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het onmogelijk maken van ondoordachte studiekeuzes	11
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de opname van de theoretische component van de rijopleiding in de eindtermen van het secundair onderwijs	12

Waarnemend voorzitter: de heer Ludo Sannen, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Regionale Technologische Centra

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, collega's, 2007 is het evaluatiejaar voor de Regionale Technologische Centra, afgekort RTC's, in elke provincie, zoals u hebt aangekondigd in een antwoord van enige tijd geleden en zoals ook aangekondigd werd in de beleidsbrief.

De basisopdracht van een RTC is het realiseren van de brug tussen school en bedrijf, door het samenwerken rond hoogtechnologische apparatuur. Tegelijk kan het de aantrekkelijkheid van het technisch en beroepsonderwijs verhogen. RTC's worden deels door de Vlaamse overheid gefinancierd, deels door de bedrijven.

Er zijn heel wat verschillen tussen de verschillende RTC's. Zo worden RTC's niet overal op een gelijkaardige manier opgericht. Soms wordt het geld geïnvesteerd in dringende basisinfrastructuur, terwijl het de bedoeling is om samen te werken omtrent hoogtechnologische infrastructuur. Omwille van deze verschillenpunten, denk ik dat een evaluatie interessant is.

Ik wil u vragen wat er bij de evaluatie aan bod komt. In welke mate wordt hoogtechnologische apparatuur ter beschikking gesteld aan verschillende scholen? In welke mate wordt de brug tussen onderwijs en bedrijfsleven gerealiseerd? In welke mate doet het RTC inspanningen om min of meer zelfbedruipend te zijn? In welke mate kunnen de eventuele gevolgen van de verschillende aanpak qua eigendomsafspraken in kaart worden gebracht? Is de betrokkenheid van de bedrijfssectoren bij het project gegarandeerd? Wat is de meerwaarde van het RTC Vlaanderen voor de verschillende actoren? Wat is de afstemming van de businessplannen met de streekpacten van de RESOC's? Dat zijn een aantal suggesties met betrekking tot de evaluatie die mijns inziens bezig is, aangezien is aangekondigd dat ze zou zijn afgerond tegen het einde van dit jaar.

Mijnheer de minister, hoe staat het met de evaluatie? Hoe staat het met de timing? Is men bijna klaar? Kunt u al iets zeggen over de eerste resultaten? Wat wordt er precies geëvalueerd? Wordt er rekening gehouden met

de vragen die ik heb opgesomd? Hebt u plannen om de algemene werkmiddelen voor basisinfrastructuur in het nijverheidsonderwijs opnieuw te verhogen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Poleyn, de evaluatie gebeurt door het departement Onderwijs en Vorming dat op dit moment bezig is met het verwerken van de verkregen gegevens. De evaluatie heeft betrekking op de algemene werking van de RTC's. Dit betekent dat zowel de organisatie, zoals het financiële kader of de beheersovereenkomst, alsook de door de RTC's geleverde diensten worden geëvalueerd.

We evalueren de Regionale Technologische Centra op basis van vier pijlers. Ten eerste is er de zelfevaluatie door de raden van bestuur van de RTC's. Deze evaluatie werd voornamelijk gericht op de bestaande regelgeving en de inhoud van de beheersovereenkomst.

Ten tweede is er de evaluatie door scholen die van het aanbod van een RTC gebruik kunnen maken. Aan de hand van een elektronische vragenlijst hebben scholen de mogelijkheid gekregen om enerzijds de mate van hun tevredenheid aan te geven en anderzijds knelpunten of opportuniteiten in samenwerkingsverbanden met de RTC's te signaleren. Indien u dat wenst, kan ik u deze vragenlijst doen bezorgen.

Ten derde is er de evaluatie door de vormingsfondsen van de sectoren waarmee de Vlaamse Regering een sectorconvenant heeft afgesloten. Net zoals bij de bevraging bij scholen is ook deze evaluatie gericht op de mate van tevredenheid en werd de mogelijkheid geboden om knelpunten of opportuniteiten te signaleren.

Ten vierde is er de evaluatie door de begeleidingsdiensten van de onderwijskoepels. Deze evaluatie is voornamelijk gericht op de mate van bekendheid van het RTC en de mate van samenwerking tussen de begeleidingsdiensten en de RTC's.

De vragenlijsten naar de scholen en sectoren alsook de zelfevaluaties door de raden van bestuur en de gesprekken met de begeleidingsdiensten zijn achter de rug. Het departement Onderwijs en Vorming is bezig met de verwerking van de gegevens en zal op basis van het evaluatierapport aanbevelingen formuleren voor de nieuwe beheersovereenkomsten die vanaf 1 januari 2008 zullen ingaan. Het evaluatierapport mag verwacht worden tegen eind april.

Voor de basisinfrastructuur die in elke school moet aanwezig zijn, deden we vorig schooljaar een eerste

investering van 10,5 miljoen euro in de studiegebieden auto, bouw, grafische technieken, waaronder vanaf 01 september 2006 ook grafische communicatie en media wordt verstaan, hout, koeling en warmte en mechanica-elektriciteit. Dit schooljaar herhaal ik de operatie en breid ik ze uit met een aantal studierichtingen en opleidingen, met name het studiegebied textiel, bepaalde richtingen binnen de studiegebieden chemie en land- en tuinbouw en de aanverwante afdelingen en studierichtingen in het BuSO-onderwijs type OV3 en OV4. In vergelijking met de vorige investeringsoperatie daalt het bedrag per regelmatig ingeschreven leerling daardoor wel van 200 euro naar 174 euro. De scholen ontvangen een mededeling met het bedrag waar ze voor in aanmerking komen, berekend op basis van het aantal betrokken leerlingen. Teneinde de scholen aan te zetten de middelen weloverwogen te gebruiken, moeten ze per onderwijszone een gezamenlijk investeringsplan opsturen. Zo weten de betrokken scholen van elkaar in welke apparatuur wordt geïnvesteerd en kan het beschikbare budget zo optimaal mogelijk worden besteed.

De beoordeling van de ingestuurde investeringsplannen gebeurt door een beoordelingscommissie die bestaat uit twee vertegenwoordigers van het departement Onderwijs en Vorming waarvan één het voorzitterschap waarneemt; twee vertegenwoordigers van de Inspectie Secundair Onderwijs; één vertegenwoordiger per onderwijsnet voorgedragen door respectievelijk het gemeenschapsonderwijs, het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs. Ook voor het schooljaar 2007-2008 is in 10,5 miljoen euro voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik dank de minister voor zijn antwoord, onder meer voor de bevestiging dat het financiële aspect in orde is. Eens het evaluatierapport over de RTC's er is, zullen we weten of er knelpunten zijn die we grondig moeten aanpakken. Ik hoop alleszins dat de goede bedoelingen van de RTC's worden bevestigd en dat we dat in de toekomst kunnen stimuleren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Katleen Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het prestatieniveau in basisscholen

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de vrije centra voor leerlingenbegeleiding maken gebruik van een leerlingvolgsysteem. Dit systeem zorgt voor een vrij accurate toetsing van kennis en vaardigheden. Naast een signaleringsfunctie zorgt het voor een diagnose van het eventuele probleem en punten ter remediëring. Deze toetsen zijn aangepast aan de nieuwe leerplannen. Ze worden in meer dan de helft van de Vlaamse scholen gebruikt. Uit een steekproef van het VCLB blijkt dat de helft van de kinderen niet slaagt voor de hoofdrekentoetsen.

Ook de tests voor spelling, in het bijzonder die over werkwoordsvormen, vertonen een nefaste tendens: men doet het slechter of ten hoogste even goed als tien jaar geleden. De heer Deloof van het VCLB-Kortrijk vermeldt als oorzaak het gebrek aan inoefening. Deze vaststellingen staan haaks op de goede score die Vlaamse vijftienjarige scholieren behalen in de PISA-2003-studie, waarin ook wiskunde centraal stond. De vraag is natuurlijk welke studie de waarheid in pacht heeft. Enerzijds lijkt de screening van het VCLB goed aan te sluiten bij de signalen vanuit het onderwijsveld zelf. Anderzijds is de PISA-studie een miljoenenproject waarvoor methodologisch niet over één nacht ijs is gegaan.

Mijnheer de minister, in welke mate is de prestatiedaling toe te schrijven aan structurele wijzigingen in het laatste decennium en aan omgevingsfactoren zoals bijvoorbeeld de veranderde leerlingenpopulatie? Schetst het VCLB een 'apocalyptisch' beeld? Heeft de laatste VCLB-screening u overtuigd of blijft u vasthouden aan het gunstige beeld dat bijvoorbeeld in de PISA-studie wordt opgehangen? Wat zijn de oorzaken volgens u? Wat zijn de oplossingen die u nastreeft? Zult u daarmee rekening houden wanneer de eindtermen worden aangepast of is volgens u de oorzaak van didactische aard? Ironisch genoeg lijkt het zo dat men, door zich rechtstreeks te richten op vaardigheden, er eigenlijk verder van verwijderd lijkt te zijn. Trekt u de conclusie dat vaardigheden maar ontstaan na het inoefenen van bepaalde aangereikte kenniselementen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, naar aanleiding van de verschillende krantenartikels over deze screening heeft het departement Onderwijs en Vorming contact opgenomen met een medewerker van het VCLB Kortrijk voor verduidelijkingen. Het werd duidelijk dat van een onderzoek helemaal geen sprake is. De toetsen waar de medewerker naar verwees tijdens zijn telefoongesprek met de journaliste van De Morgen zijn toetsen die werden afgenomen in het kader van een leerlingvolgsysteem afgestemd op de leerplannen van het VSKO en het OVSG.

Dergelijke toetsen worden in het kader van zorgverbreding afgenomen in diverse leerjaren en op verschillende momenten tijdens een schooljaar in de lagere school. Ze hebben tot doel de vorderingen van individuele leerlingen op verschillende momenten in het schooljaar te volgen. Dat laat leerkrachten en scholen toe om zo nodig tijdig in te grijpen en bij te sturen, zodat de leerlingen op het einde van de lagere school de noodzakelijke doelen hebben bereikt. Op basis van de resultaten voor deze toetsen kunnen geen uitspraken worden gedaan over de kwaliteit van het Vlaamse onderwijssysteem. Daarvoor zijn ze niet ontworpen.

Ook zijn vergelijkingen van leerlingenprestaties vroeger en nu op basis van leerlingvolgsystemen niet mogelijk. Dat zou niet verantwoord zijn, en ik illustreer even waarom. In het geval van de toetsen van het VCLB gaat het bij de toetsen van spelling bijvoorbeeld – dat zijn de toetsen waarover in de kranten zo veel is geschreven – zelfs om verschillende versies van spellingtoetsen die zijn gebaseerd op verschillende – oudere en nieuwere – leerplandoelstellingen. Wat de berichtgeving in de kranten betreft, is die medewerker trouwens heel duidelijk. Ik citeer even uit de tekst die hij het departement heeft bezorgd: “Met het leerlingvolgsysteem kan je de vorderingen van een leerling volgen in de verschillende leerjaren van een lagere school. Prestaties van groepen leerlingen vergelijken over 10 jaar kan niet. Dit zou veronderstellen dat eenzelfde proef werd afgenomen met 10 jaar verschil. Dit is nooit gebeurd. (...) Elke uitspraak over een evolutie zou bij voorbaat onverantwoord zijn. De citaten over een evolutie in ‘De Morgen’ die gebaseerd zijn op de signaleringstoetsen van VCLB – en eventueel in andere kranten die ‘De Morgen’ citeren – zijn uit de lucht gegrepen.”

Ongetwijfeld kunt u het met me eens zijn dat we ons in deze commissie beter niet baseren op de berichtgeving over de resultaten van een leerlingvolgsysteem om uitspraken te doen over de leerlingenprestaties in het basisonderwijs, en deze dan vergelijken met de PISA-resultaten die betrekking hebben op 15-jarigen enzovoort.

Het is weinig aangewezen om op uw vragen over de oorzaken en de gevolgen in te gaan. Om een degelijk debat te voeren over leerlingenprestaties en de kwaliteit van het basisonderwijs kunnen we ons beter baseren op wetenschappelijk verantwoorde vaststellingen aan de hand van speciaal daartoe ontworpen instrumenten, zoals de peilingen.

Zoals u weet willen we op basis van de peilingen nagaan of onze leerlingen de eindtermen onder meer op het einde van het basisonderwijs in voldoende mate bereiken. Een vijftal jaar geleden gebeurde er trouwens een eerste peiling wiskunde en begrijpend lezen in het basisonderwijs. Deze resultaten kunt u op de website van het departement terugvinden.

Ik kan deze resultaten nog even samenvatten. Voor begrijpend lezen, getalwaarden en gelijkwaardigheid, maten in betekenisvolle situaties, begrippen van maateenheden, meetkundige begrippen, ruimte en ruimtelijke oriëntatie, behaalde bijna 90 percent van de lagere schoolkinderen de eindtermen. Ook voor de vernieuwde eindtermen inzake strategieën en probleemoplossen waren de resultaten vrij goed. Minder goed was de score voor complexere wiskundige domeinen: betekenisvolle herleidingen, omtrek, oppervlakte en inhoud, en percentberekening in praktische situaties.

Algemeen viel op dat de betere resultaten voorkwamen bij opgaven die peilen naar elementaire kennis en vaardigheden. Het percentage juiste antwoorden daalde wanneer leerlingen die basiskennis en -vaardigheden moeten toepassen in praktische situaties of zinvolle contexten.

Om na te gaan of de resultaten van onze leerlingen uit 2002, behouden en waar mogelijk verbeterd zijn, is de bedoeling om peilingen periodiek te organiseren, dus te herhalen. Daarom wordt op het einde van dit schooljaar de peiling begrijpend lezen herhaald en in mei 2009 wordt de peiling wiskunde in het basisonderwijs herhaald. Zo kunnen we wel evoluties in het bereiken van eindtermen wetenschappelijk opvolgen en het debat over de leerlingenprestaties, de oorzaken ervan en al dan niet gewenste bijstellingen systematisch aanpakken.

Ik wil in elk geval samen met alle betrokkenen de resultaten van peilingen gebruiken om de goede punten in ons onderwijs te behouden en de minder goede punten te verbeteren. Daarom zal ik na elke peiling een brede consultatie en een open conferentie organiseren bij alle spelers in het onderwijsveld. Ik zal dat nog dit jaar doen voor de peilingresultaten biologie in de A-stroom van de eerste graad, informatieverwerking en -verwerking in de eerste graad en natuur in het basisonderwijs.

Wat uw vraag over het kennis-vaardighedendebat betreft, heb ik al heel veel zaken gezegd in het publiek en zijn we in deze commissie al op 11 januari uitvoerig op dit debat ingegaan naar aanleiding van een vraag van mevrouw Michiels. Daarom zal ik nu maar kort reageren. Zoals ik toen al zei, gaat het bij dit debat niet om een of-ofverhaal, maar om een en-enverhaal en om een kwestie van evenwicht.

Tot slot wens ik nog even kort in te gaan op de aanleiding van deze vraag. Dat waren de resultaten van toetsen van een leerlingvolgsysteem, die ontwikkeld werden door centra voor leerlingenbegeleiding en die vrij in de handel verkrijgbaar zijn. Ze zijn uitgegeven door Garant.

Men kan zich afvragen of het de taak is van CLB's om toetsen voor een leerlingvolgsysteem te ontwikkelen,

alsook of het hun taak is scholen bij het gebruik van deze toetsen en het leerlingvolgsysteem te begeleiden. Het ontwerp-CLB-profiel is hierover duidelijk. Dit is geen kerntaak van een CLB. Het is een belangrijke taak die bijdraagt tot de kwaliteit van het onderwijs, maar scholen begeleiden bij het gebruik van deze toetsen en een leerlingvolgsysteem lijkt me veeleer een taak voor de pedagogische begeleiding.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de minister, ik ben nogal verbaasd over uw laatste uitspraak. Die toetsen zijn toch net een heel handig instrument om in scholen te gebruiken om het niveau van een klas in een grotere groep na te gaan. Als uit een steekproef blijkt dat de helft van de kinderen niet slaagt, dan is er toch een probleem. Dan is het de moeite waard om daar onderzoek over te doen.

Minister Frank Vandenbroucke: De kern van mijn antwoord is dat we daarover onderzoek doen.

Mevrouw Katleen Martens: Is dat aan de hand van deze resultaten of van de peiling die nog moet gebeuren?

Minister Frank Vandenbroucke: We hebben een onderzoek gedaan en we herhalen dat.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bevraging van de Hogeronderwijsinstellingen over de examencontracten

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 23 februari 2006 stelde de heer Van Baelen u een vraag om uitleg over de problemen die zich op het terrein stellen bij de toepassing van de bepalingen betreffende de examencontracten uit het zogenaamde Flexibiliseringsdecreet. Op 27 april 2006 bracht de heer Matthijs deze problematiek nogmaals onder de aandacht via een interpellatie in deze commissie.

In uw antwoord op deze vragen stelde u dat het aangegeven was om de aangekaarte problemen grondig te analyseren en te evalueren. Daartoe besliste u een bevraging te organiseren bij de Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs. Op 7 juni 2006 stuurde u de instellingen een brief om hun medewerking te vragen, waarna de

administratie via een e-mailbericht een overzicht gaf van de verschillende onderwerpen waarover ze meer informatie wenste te verzamelen met het oog op een onderzoek naar de praktijk in de instellingen.

Op 1 februari 2007 ten slotte, bezorgde u de leden van deze commissie een rapport waarin de resultaten van de bevraging werden verwerkt en waarin u een aanzet gaf voor verder overleg met verschillende stakeholders over de positie en het nut van examencontracten in de flexibiliseringscontext.

Een eerste belangrijke vaststelling is dat het rapport bevestigt dat er inderdaad problemen zijn bij de manier waarop in de praktijk wordt omgegaan met examencontracten. Bovendien blijken er enorme verschillen te bestaan tussen instellingen en binnen de instellingen zelf tussen de faculteiten of departementen, wat de rechtszekerheid van studenten allerminst ten goede komt. We kunnen zelfs de vraag stellen of de betreffende decretale bepalingen wel voldoende bekend zijn bij de instellingen. Ik verwijs hierbij vooral naar de manier waarop wordt omgegaan met het weigeren van niet alleen examencontracten, maar ook creditcontracten, voor bepaalde opleidingsonderdelen en zelfs volledige opleidingen.

Dat het over een eerder beperkt aantal studenten gaat, betekent overigens niet dat deze problematiek minder onze aandacht verdient. Waarschijnlijk zijn er zelfs net door de geschetste problematiek minder ingeschreven met examencontract. Ik sluit me dus volledig aan bij uw stelling dat het rapport de vertrekbasis kan zijn voor verder overleg met verschillende stakeholders, studenten, instellingen en misschien ook de leden van deze commissie.

De slotconclusie van het rapport illustreert de nood aan dit overleg treffend: "Flexibilisering van het hoger onderwijs betekent ook de keuze van vrijheid in de wijze van interactie en communicatie met docenten en medestudenten, keuze van oorsprong van studiebronnen, keuze van intensiteit van begeleiding. Een examencontract en studeren via Open Universiteit laten deze vormen van flexibel studeren bij uitstek toe. Zolang instellingen geen duidelijk vervangende mogelijkheden bieden die vanuit pedagogisch en didactisch oogpunt beter zijn, kan het concept examencontract best behouden blijven mits bijsturing op bepaalde punten zoals hoger aangegeven. De problematiek afstandsonderwijs via Open Hoger Onderwijs en examencontracten moet in zijn globaliteit opnieuw worden bekeken. Door een duidelijke transparante regeling te creëren voor beide kan dit een positieve stimulans zijn in het algemeen voor het afstandsonderwijs."

Over de timing van dit alles maak ik me echter meer zorgen. Tijdens de discussies naar aanleiding van de

eerdere vragen over examencontracten in deze commissie, ongeveer een jaar geleden, werd aangedrongen op duidelijkheid over het statuut van examencontractstudenten voor de aanvang van het huidige academiejaar. De bevraging en de analyse van de antwoorden hebben uiteindelijk meer dan een half jaar in beslag genomen, waardoor het huidige academiejaar al halfweg is.

Het is op zijn minst wenselijk dat de uitkomst van het geplande overleg in de vorm van een transparante, eenduidige regeling voor de examencontracten, op tijd voorhanden is voor het volgende academiejaar. Dat betekent ten laatste eind juni, aangezien de instellingen nog voor de zomer de nodige aanpassingen aan hun onderwijs- en examenregeling doorvoeren met het oog op de inschrijvingsperiode voor het nieuwe academiejaar.

Ten slotte moet er een oplossing worden gevonden voor de studenten die het slachtoffer geworden zijn van de verkeerde toepassing van decretale regels. Het kan niet dat bepaalde studenten door de verkeerde toepassing van een maatregel – die net tot doel had nieuwe doelgroepen aan te trekken – hun studieloopbaan in het gedrang zien komen.

Ondanks uw prima initiatief om te komen tot een transparante en coherente regeling voor de examencontracten, heb ik toch nog enkele vragen. Op welke termijn plant u het aangekondigde overleg met de stakeholders op te starten en effectief tot conclusies en concrete resultaten te komen? Hebt u de instellingen die blijkens hun antwoorden op de bevraging de decretale regels verkeerd toepassen, hierover geïnformeerd en hen gevraagd dit bij te sturen? Zo ja, werden de regeringscommissarissen hierbij betrokken? Hebt u weet van individuele studenten die door de verkeerde toepassing van de decretale regels geweigerd werden tot een examencontract? Hoe kunnen deze situaties alsnog op korte termijn worden rechtgezet?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, mijn administratie heeft in een werkgroep van de Vlor het overleg heropgestart over het basisdecreet. Dit is een uitgelezen forum voor verkennende gesprekken met de onderwijspartners over de knelpunten in de bestaande decreten en desiderata voor de toekomst. In de context van dit overleg is het rapport over de examencontracten voorgelegd aan de leden van de werkgroep, dit met de uitdrukkelijke vraag om op basis van de aangehaalde knelpunten ook concrete voorstellen te formuleren om deze problematiek definitief uit te klaren.

Op basis van deze verkenningsfase zal de administratie verder werken aan een voorontwerp van decreet waarin ik een concreet voorstel zal doen wat de examencontracten betreft. Ik zal de regelgeving zo nodig bijschaven en de nodige garanties inbouwen opdat deze correct wordt na-

geleefd. De betrachting is om voor het reces een principenota klaar te hebben en voor het einde van het jaar een ontwerp van decreet te kunnen voorleggen aan de Vlaamse Regering. Ik acht het niet aangewezen om nog voorafgaand aan het basisdecreet een afzonderlijke decretale regeling voor de examencontracten uit te werken.

U had nog een vraag over de betrokkenheid van regeringscommissarissen in dit verhaal. Als eerste stap heb ik het rapport over de examencontracten voor het kerstverlof laten doorsturen naar alle rectoren en algemeen directeurs. In dezelfde mededeling is expliciet aan VLIR en VLHORA gevraagd om dit ter bespreking op de agenda te plaatsen van hun werkgroep Onderwijs. Naast de vraag om beleidsvoorstellen te formuleren vanuit de praktijk die de instellingen ervaren, heb ik de instellingen ook expliciet gevraagd om concrete voorstellen tot bijsturing van de huidige praktijk te formuleren, volgens de regelgeving dus zoals die nu geldt. Ook VVS is uitgenodigd voor een reactie op dit rapport. Het is nogal evident dat instellingen hun praktijk moeten bijsturen als ze de regels, zoals deze nu decretaal zijn bepaald, verkeerd toepassen. Ook de commissarissen van de Vlaamse Regering hebben het rapport ontvangen. Ze zijn op de hoogte gebracht van de concrete verzoeken die ik aan de instellingen heb voorgelegd en weten dus ook dat ze moeten toezien op de correcte naleving van de decretale bepalingen ter zake.

U vroeg of ik weet heb van individuele studenten die door de verkeerde toepassing van decretale regels zijn geweigerd tot een examencontract. De raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen heeft in 2005 beroepen ontvangen inzake weigering van inschrijving met examencontract. De raad heeft toen geoordeeld dat een student die een diploma wenst te behalen en die zich wil inschrijven met een examencontract, niet geweigerd kan worden. De raad oordeelde dat dit in het verlengde ligt van de regeling die voorheen gold voor de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap. Toen kon de student zich een onbeperkt aantal keren inschrijven.

Ik heb de indruk dat die uitspraken van de raad gekend zijn bij de instellingen en dat ze zo nodig hun onderwijsreglementen hebben aangepast. In het tweede werkjaar van de raad zijn er hieromtrent alvast geen betwistingen meer ingeleid. Ik geef toe dat dit zowat de enige manier is om klachten van studenten hierover te detecteren, op eventuele brieven van studenten aan mijzelf of de administratie na. Het valt natuurlijk niet uit te sluiten dat niet iedereen gebruik maakt van de interne en externe beroepsmogelijkheden die het decreet biedt als er zich problemen zouden voordoen.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U zegt dat u aan de instel-

lingen zult vragen om de decretale regels naar behoren toe te passen. Plant u een controle daarop? Zult u binnen een aantal weken of maanden opnieuw een rondvraag doen om te zien of de instellingen dan wel allemaal de regels toepassen zoals ze horen te worden toegepast?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben dat op dit ogenblik niet van plan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Werner Marginet tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het afronden van de uitzonderlijke detachering in Kieldrecht

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 12 oktober interpelleerde ik u over uw oplossing in Kieldrecht, waar u als een deus ex machina drie leerkrachten detacheerde om een groep illegale Romakinderen toch in de nabije scholen te kunnen inschrijven en opvangen. U antwoordde toen: "Na een periode van zes maanden moeten we voldoende capaciteit hebben in de betrokken scholen om het op eigen kracht voort te zetten." U zei eveneens: "Ik ben dan ook erg blij dat de betrokken scholen en netten met elkaar hebben overlegd op een exemplarische manier. Ze hebben een oplossing afgesproken zoals dat normaal ook in het kader van een LOP zou gebeuren." Ook zei u: "U zegt dat volgende zomer schooldirecties in heel Vlaanderen dezelfde weg zullen bewandelen. Als men dat probeert, dan zal ik daar zeer duidelijk op reageren."

Zijn de betrokken leerkrachten nog werkzaam of is inderdaad, zoals vooropgesteld, een einde gemaakt aan de detachering? Een impliciete voorwaarde was dat de draagkracht – of capaciteit, zoals u het noemde – van de scholen in tussentijd voldoende groot moest zijn. Is dat nagegaan? Hoe is dat nagegaan? Hebben de scholen zelf gemeld dat hun capaciteit ondertussen voldoende groot was om zonder externe hulp voort te werken? Waarom gaat u ervan uit dat in de loop van een schooljaar de capaciteit van een school als het ware automatisch groter wordt?

Mogen we uit het tweede citaat afleiden dat u de werking van de LOP's als structuren een noodzakelijk kwaad vindt, structuren die kunnen wegvallen van zodra de scholen onderling zelf in overleg treden? Als scholen immers kunnen wat een LOP doet, waarom is een LOP dan nodig? Kunt u al de krijtlijnen van uw eventuele reacties tegenover die scholen toelichten?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, ik heb van bij de start van de extra ondersteuning heel duidelijk gemaakt dat het hier ging over een zeer uitzonderlijke maatregel, die een tijdelijke oplossing aanreikte, waarbij extra gedetacheerde leerkrachten werden aangesteld gedurende een periode van maximaal zes maanden. Die zes maanden verstreken op 13 maart. Twee van de drie detacheringen liepen op die dag af. De derde detachering werd reeds eind januari stopgezet, omdat de leerlingen op basis waarvan de detachering was toegekend, ondertussen de school hadden verlaten. Ook in de twee andere scholen vertrokken de meeste van deze kinderen in januari en februari. Sommigen gingen naar een open asielen centrum, van anderen weet men het eigenlijk niet.

Een impliciete voorwaarde, zo stelt u, mijnheer Marginet, was dat de draagkracht van de scholen in tussentijd voldoende groot moest zijn. U vroeg me of dat is nagegaan en hoe. De betrokken scholen hebben me inderdaad kort geschetst wat ze met de extra leerkracht hebben verwezenlijkt. Ze meldden me dat de extra leerkracht heeft kunnen bijdragen tot een sterker zorgbeleid in de school en een betere integratie van een aantal Romakinderen. Met de zeer bijzondere maatregel zijn ze inderdaad kunnen ingaan op de noden en de problemen van deze kinderen. Een dergelijke groep leerlingen uit een rondtrekkende bevolkingsgroep is op zich al een heel specifieke doelgroep, die toch wel een aparte aanpak vergde en een uitdaging op zich betekende.

Die extra leerkracht heeft wel degelijk bewerkstelligd dat de draagkracht van de school ten aanzien van de opvang van een specifieke doelgroep groter is geworden. Dat kon door de intense samenwerking tussen die extra leerkracht en een gemotiveerd schoolteam, dat onder meer bestond uit de directie, de zorgleerkracht en enkele klastitularissen.

U vroeg waarom ik ervan uitga dat in de loop van een schooljaar de capaciteit van een school als het ware automatisch groter wordt. Vanzelf of automatisch is dat zeker niet gegaan. Er is wel degelijk geïnvesteerd door zowel het schoolteam als de extra leerkracht.

Vervolgens hebt u een ingewikkelde vraag gesteld over de LOP's, die ik niet goed begrijp. Dat ik de LOP's een noodzakelijk kwaad zou vinden, zoals u me toeschrijft, staat volledig haaks op mijn beleidsintenties. Integendeel dus, met de bijsturingen van het Gelijke onderwijskansendecreet heb ik de LOP's zelfs beter willen structureren en nog meer autonomie willen geven om nog adequater het hoofd te kunnen bieden aan de noden en problemen die zich lokaal afspelen en aandienen en die voor elk LOP anders kunnen zijn.

De sterkte van een LOP ligt juist in het feit dat er, naast overleg met onderwijspartners, ook kansen worden geboden om in overleg te treden met niet-onderwijs-

partners. Daar ligt de grote meerwaarde voor thema's zoals kansarmoede, onthaalonderwijs en gelijke onderwijskansen die in de LOP's ter tafel worden gelegd en het liefst op een open manier worden besproken.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Extra leerkrachten zullen natuurlijk overal wel zorgen voor een beter zorgbeleid. Dat lijkt me vrij logisch. Dat was een antwoord dat we zelf hadden kunnen verzinnen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het schorsen van de lessen wegens het gebruik van schoollokalen bij verkiezingen

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, bij verkiezingen worden heel vaak schoollokalen gebruikt om er stemopnemingsbureaus in onder te brengen. Heel vaak is het geen sinecure om de lokalen opnieuw in orde te brengen voor de lessen de dag na de verkiezingen. Daarom werd de mogelijkheid gecreëerd voor scholen om, de dag na de bij wet of decreet bepaalde parlementaire, provinciale of gemeentelijke verkiezingen, de lessen te schorsen.

Voor het basisonderwijs werd dit geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991. Voor het secundair onderwijs werd het geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2001. Nu blijken twee belangrijke verschillen te bestaan tussen de regeling voor het basisonderwijs en die voor het secundair onderwijs. In het basisonderwijs kunnen de lessen gedurende maximum één dag geschorst worden. In het secundair is het maximum een halve dag. In het basisonderwijs kunnen de lessen enkel geschorst worden als er stemopnemingsbureaus, dus telbureaus, ingericht werden in de klaslokalen. In het secundair onderwijs geldt dit voor zowel stemopnemingsbureaus als stembureaus.

Bovendien weten de schoolbesturen blijkbaar niet of de regeling meermaals per schooljaar kan worden ingeroepen of slechts eenmalig. De vraag is momenteel relevant, aangezien er dit schooljaar zowel gemeente- en provincieraadsverkiezingen, als federale verkiezingen plaatsvinden.

Kan de regeling tijdens eenzelfde schooljaar meermaals ingeroepen worden als er ook meermaals verkiezingen

plaatsvinden? Hoe worden de verschillen in de regeling voor basis- en secundair onderwijs verantwoord? Kan de regeling voor het basisonderwijs naar analogie met het secundair uitgebreid worden naar situaties waarin stembureaus ondergebracht worden in de schoollokalen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: De regeling met betrekking tot het schorsen van lessen wegens gebruik van schoollokalen bij verkiezingen wordt voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991, respectievelijk het besluit van 31 augustus 2001.

Deze regeling kan ingeroepen worden telkens er verkiezingen zijn, ook al gaat het om meerdere verkiezingen per schooljaar, zoals dit schooljaar het geval is. Het is uiteraard de bedoeling dat enkel scholen die effectief omwille van de verkiezingen de dag erna de lessen niet in goede omstandigheden kunnen organiseren, zich op deze regeling beroepen.

Het klopt dat de regelgeving in het basisonderwijs enigszins verschilt van deze in het secundair onderwijs. Dit is historisch gegroeid, waarbij ik niet kan ontkennen dat ook ik een uniforme regeling in beide onderwijsniveaus logischer en transparanter vind.

De regelgeving voor het basisonderwijs gold destijds ook voor het secundair. Op 31 augustus 2001 is er een nieuwe regelgeving voor het secundair onderwijs gekomen, aangezien toen andere zaken specifiek voor het secundair onderwijs gewijzigd dienden te worden, zoals het maximum aantal evaluatiedagen en de kwestie van de toegelaten stageperiodes. Van die gelegenheid werd gebruik gemaakt om andere items te actualiseren en vereenvoudigen.

Een van deze items betrof het schorsen van lessen ten gevolge van verkiezingen. De schorsing wordt vermindert van een volle naar een halve dag, aangezien ervan uitgegaan wordt dat dit voldoende tijd biedt om de lokalen terug schoolklaar te maken. Naast stemopnemingsactiviteiten werden ook stemactiviteiten zelf in aanmerking genomen, aangezien beide meestal niet op dezelfde locatie doorgaan maar scholen wel met identieke organisatorische werkzaamheden zitten.

Voor de komende verkiezingen in juni 2007 blijven de bestaande regelingen van toepassing. Ik zal mijn administratie wel opdracht geven om te onderzoeken of beide regelingen niet op elkaar afgestemd kunnen worden. Ik spreek mij hierbij niet uit of de regeling uit het basisonderwijs algemeen moet worden, een volledige dag schorsing in die scholen waar telbureaus ingericht werden, of de regeling uit het secundair onderwijs, een halve dag schorsing in die scholen waar stem- en/of

telbureaus ingericht werden, of of er nog een andere regeling moet komen.

De bestaande regelgeving vertrekt nog in grote mate van het systeem van manueel tellen, terwijl nu veelal elektronisch gestemd en geteld wordt. De vraag is of het logisch is dat een school waarvan soms maar enkele lokalen gebruikt worden voor verkiezingen, de dag erna volledig sluit. Misschien is het ook mogelijk om voor leerlingen die omwille van de verkiezingen niet in hun klas kunnen, in alternatieve activiteiten te voorzien, bijvoorbeeld extra muros. In sommige scholen zal het sluiten op de namiddag voor het weekend van de verkiezingen misschien meer zinvol zijn dan de dag erna. Misschien worden de dag voordien de stemhokjes geplaatst.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Bedankt voor uw antwoord, mijnheer de minister. In zoverre ik goed kon volgen, heb ik begrepen dat u beseft dat er een verschil is, dat u zich engageert om dat verschil weg te werken, maar dat u vandaag nog niet kunt zeggen in welke richting.

Een van mijn vragen blijft. Scholen van het basisonderwijs kunnen vandaag alleen vrijaf geven als er stemopnemingsbureaus zijn. Wat moeten de scholen doen waar er telbureaus zijn? U zegt zelf dat er een probleem is omdat de twee zaken niet op elkaar zijn afgestemd.

Minister Frank Vandenbroucke: Waarom is het zo dringend?

Mevrouw Vera Van der Borgh: Bepaalde scholen weten niet goed waaraan ze zich moeten houden. U spreekt over elektronisch stemmen, maar u weet ook dat dit nog niet overal gebeurt.

Minister Frank Vandenbroucke: De regelgeving is wat ze is. Daar moet men zich aan houden.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Moeten ze zelf een oplossing zoeken als er zich een probleem stelt?

Minister Frank Vandenbroucke: Ja.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ontwerp van profiel voor de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in het begin van deze maand hebt u ons in kennis gesteld van het feit dat de tekst van het nieuwe CLB-profiel klaar is en voor advies naar de Vlor is gegaan. U had al eerder aangekondigd dat het dossier tegen begin 2007 afgewerkt zou zijn. De bedoeling van het CLB-profiel is om de kerntaken van de CLB's duidelijk en concreet af te lijnen zodat zowel leerlingen, ouders, scholen als welzijnsinstellingen met realistische verwachtingen naar een CLB kunnen stappen. Ik heb de tekst van het CLB-profiel doorgenomen en heb daar verschillende vragen bij.

Een eerste vraag is in welke mate het CLB-profiel vraagt om het CLB-decreet aan te passen. Ik herinner mij dat u in het begin van de legislatuur bij de bespreking van de beleidsbrief duidelijk gesteld hebt dat het niet de bedoeling was om in het kader van het nieuwe CLB-profiel, het decreet aan te passen. In de tekst van het nieuwe profiel lees ik wat de verschillende begeleidingsdomeinen zijn. Het is voor mij niet duidelijk of het decreet moet worden aangepast of niet. De vier begeleidingsdomeinen, die nu zijn opgenomen in het decreet, worden duidelijk vermeld en in de tekst is opgenomen dat een vijfde begeleidingsdomein, namelijk schoolondersteuning, een belangrijk domein is waarop de CLB's straks actief zullen zijn. Voor mij is het niet duidelijk of het de bedoeling is het decreet aan te passen door een vijfde begeleidingsdomein toe te voegen aan de vier die vandaag al zijn bepaald. Of is het de bedoeling dat de schoolondersteuning bij besluit wordt geregeld, zoals het vandaag geregeld is?

Het ontwerp van profiel maakt een duidelijke drieling van verplicht, verzekerd en vraaggestuurd aanbod. Op een aantal punten is vrij duidelijk wat wij mogen verstaan onder het verplicht, verzekerd en vraaggestuurd aanbod. Er zijn echter andere waarbij het voor mij niet duidelijk is wat er valt onder verplicht aanbod en wat onder vraaggestuurd. Ik geef een paar voorbeelden. Moeten we kleuterparticipatie begrijpen als iets wat onder de spijbelproblematiek valt omdat de CLB's in het kader van de spijbelproblematiek een zeer duidelijke opdracht hebben? Kleuterparticipatie is ook het aanwezig zijn op school. Er worden nieuwe initiatieven ontwikkeld. Er wordt verwacht dat de CLB's daarin een rol opnemen. Wordt dat straks beschouwd als een verplichte opdracht of niet?

In het dossier 'leren en werken' dat in voorbereiding is, krijgen de CLB's straks een duidelijke opdracht. Is het de bedoeling dat dat vraaggestuurd gebeurt? Valt dat onder het verzekerde aanbod of niet? Ook in het kader van leerzorg zijn er duidelijke opdrachten voor de CLB's. Onder welk deel moeten we dat precies plaatsen? Ik lees bijvoorbeeld dat studiekeuzebegeleiding in het nieuwe profiel zeer duidelijk is opgenomen. Daarover wordt heel duidelijk gezegd dat de CLB's in sa-

menwerking met de school informatie en advies moeten geven. In dat deel wordt verwezen naar zowel een verzekerd aanbod als een vraaggestuurde werking omdat in dezelfde paragraaf wordt gesteld dat voor complexe studiekeuzes CLB's vraaggestuurd werken. Het is voor mij zeer onduidelijk wat een verzekerd aanbod is en wat een vraaggestuurd.

Er komt een uitbreiding van het verzekerde aanbod. Vooral in het kader van de studiekeuzebegeleiding gaan de CLB's straks ten aanzien van de scholen een verzekerd aanbod hebben. Daarnaast wordt in de tekst van het CLB-profiel duidelijk gesteld dat er ook vraaggestuurd kan worden gewerkt. De CLB's kunnen ingaan op vragen van ouders en leerlingen. Het is voor mij niet duidelijk of heel deze operatie in een extra omkadering voorziet om het verzekerde aanbod waar te maken ofwel dat het betekent dat door het verzekerde aanbod er minder ruimte is om vraaggestuurd te werken. De opdrachten liggen straks vast en het ene heeft impact op het andere. Voor mij is niet duidelijk wat we precies mogen verwachten daaromtrent.

Het is duidelijk dat de CLB's straks geen opdracht zullen hebben ten aanzien van volwassenen en studenten die hoger onderwijs hebben gevolgd. Over dat punt hebben we het vroeger al gehad. Ik blijf met een belangrijke vraag zitten wat betreft studenten die starten in het hoger onderwijs en mislukken en opnieuw de stap zetten naar het CLB voor een nieuw advies. Dat kan omdat ze het eerste advies niet hebben opgevolgd of omdat ze geen advies hebben gevraagd. Ik vind het geen onlogische keuze om dan naar het CLB te gaan omdat er normaal gezien een dossier is opgebouwd doorheen de jaren waarmee men een zicht heeft op die leerling van waaruit een advies kan gegeven worden. Niet alleen de informatie over de studiemogelijkheden is aanwezig maar ook de informatie over de student zelf. Dat is niet altijd het geval bij de hogescholen of de universiteiten. Wordt die lijn definitief doorsneden of blijven er mogelijkheden bestaan?

Mijn laatste vraag gaat over de eerste- en tweedelijnszorg. Met het nieuwe CLB-profiel wil men meer duidelijkheid krijgen over de afstemming van de eerste- en de tweedelijnszorg op elkaar. In de tekst staat voor bepaalde begeleidingspunten erg gedetailleerd hoe de CLB's het zorgaanbod moeten verzekeren. Ik vraag me af of dat zo concreet moet. Ik weet immers dat in de praktijk een aantal toepassingen anders gebeuren, en dat het voor andere niet haalbaar is om dat letterlijk in de praktijk te brengen. Maar niet voor alle punten is het duidelijk wat als eerstelijnszorg van de school en wat als tweedelijnszorg van het CLB moet worden begrepen.

En ik blijf nog met een vraag zitten: als het CLB voor ouders en leerlingen vraaggestuurd werkt en ouders en leerlingen naar het CLB stappen met een vraag die zich

op de eerste lijn situeert, moet het CLB dan naar de school doorverwijzen of die eerstelijnszorg toch verzekeren? Dat is onduidelijk.

In de tekst staat dat het aanbod van het CLB moet worden bekeken in de regio en een beetje worden afgestemd op wat het aanbod van de welzijnsinstellingen is. Als ik dan zie welke eerste- en tweedelijnszorg de CLB's moeten aanbieden, dan is daar eigenlijk geen rekening mee gehouden. Hoe wordt die bepaling in het CLB-profiel geïntegreerd? En wat betekent dit voor de werking van de CLB's in hun geheel? Want dat betekent dat een CLB in een gebied met minder welzijnsinstellingen meer vraaggestuurd zal moeten werken en meer eerstelijnszorg zal moeten verzekeren als de scholen daartoe niet verplicht worden. Het is mij allemaal niet duidelijk hoe dat in de toekomst zal gebeuren.

De voorzitter: Minister Vandembroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandembroucke: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, mevrouw Helsen heeft verschillende keren gezegd dat het voor haar nog niet duidelijk is. Dat is begrijpelijk, en haar vragen zijn pertinent. Ik hoop dat verdere discussie voor opklaring zal zorgen. Soms moet het standpunt worden verduidelijkt; soms moet een en ander verfijnd worden. Ik heb geprobeerd een aanzet te geven. U vraagt om een en ander te verduidelijken. Ik kan daar moeilijk exhaustief op ingaan, want dan moet ik de nota opnieuw voorlezen. Ik hoop dat u me dat niet vraagt. Ik zal hier vooral enkele algemene bedenkingen verwoorden, toegespitst op de stand van zaken.

Ik benadruk nogmaals dat ik aan de Vlor een nieuw ontwerp van CLB-profiel heb overgemaakt. Ook in een toespraak voor CLB-directies, die op mijn website staat en ook in de krant is terechtgekomen, heb ik beklemtoond dat dit een zaak is waarover ik veel wil overleggen. Het ontwerp is niet te nemen of te laten. Ik kijk nu uit naar de reacties van de Vlor en van anderen. Nadien kan worden geëvalueerd, bijgestuurd en alles vertaald in een besluit van de Vlaamse Regering.

Het was en is nog altijd niet mijn bedoeling om het CLB-decreet van 1 december 1998 te wijzigen. A priori ga ik ervan uit dat dit niet zal gebeuren. Ik had de bedoeling om een en ander binnen het bestaande regelgevingskader te verduidelijken. Soms botst dat een beetje op de grenzen van dat decreet. U hebt dat ook gezegd. Ik denk echter niet dat er een nieuw decreet nodig is.

Het ontwerp van profiel vertrekt, enerzijds, vanuit de vier in het CLB-decreet opgenomen begeleidingsdomeinen: leren en studeren, onderwijsloopbaan, het psychisch en sociaal functioneren en de preventieve gezondheidszorg, en, anderzijds, vanuit de diensten die

het CLB aanbiedt zoals het onthaal, de 'vraagverheldering', het geven van informatie en advies, het verstrekken van de 'kortdurende begeleiding' en het stellen van een diagnose. Voor ieder van de begeleidingsdomeinen wordt de concrete dienstverlening van het CLB beschreven, op basis van een concrete hulpvraag van de leerling, zijn ouders of de school.

Het begrip schoolondersteuning wordt in de tekst gebruikt voor de ondersteuning die een CLB kan bieden bij het uitbouwen van een zorgbeleid of de leerlingenbegeleiding op school. Deze schoolondersteuning kan inhoudelijk betrekking hebben op de vier begeleidingsdomeinen. Omdat schoolondersteuning en -begeleiding twee verschillende processen zijn, heb ik schoolondersteuning omwille van de duidelijkheid apart opgenomen in de tekst. Dit betekent niet dat ik van plan ben om van schoolondersteuning een vijfde decretaal vastgelegd begeleidingsdomein te maken.

Ik denk dat ik dat kan, want schoolondersteuning is zeker geen nieuwe opdracht. Artikel 17 van het decreet bepaalt dat het CLB met het oog op het verhogen van de slaagkansen en het beperken en het voorkomen van risicodrag van leerlingen ook een adequaat begeleidingsaanbod organiseert voor het schoolpersoneel en dat het centrum hiervoor de school ondersteunt in haar beleid.

In artikel 23 van het decreet staat dat de CLB's de scholen ondersteunen bij de ontwikkeling van een visie op zorgverbreding. In het beleidsplan of -contract dat school en CLB samen afsluiten moet bovendien worden vermeld op welke wijze de pedagogische begeleidingsdienst bij de samenwerking wordt betrokken. Het decreet biedt dus voldoende kapstukken om schoolondersteuning voor die beleidsdomeinen te organiseren. Ik beschrijf dat nogal nadrukkelijk als een apart aandachtspunt, want het is een ander proces dan de individuele begeleidingsprocessen.

In functie van de doelstelling van de Vlaamse Regering om tot een betere afstemming te komen tussen school en CLB, met respect voor de lokale context, wil ik het aandeel van het verzekerde aanbod in de afspraken tussen school en CLB voor alle centra vergroten. Zo'n verzekerd aanbod bepaalt welke diensten elk CLB altijd aanbiedt. De school kan nog wel een keuze maken. Ze kan aangeven op welke diensten ze wel en op welke diensten ze geen beroep wil doen. Binnen het verzekerde aanbod zal er dus nog een lokale afstemming mogelijk zijn. Binnen het verplichte aanbod, zoals de begeleidingen in het kader van problematische afwezigheden, kan de school de diensten die worden aangeboden, niet weigeren.

Het ontwerp van profiel bevat de beschrijving van het verplichte en het verzekerde aanbod. Zo worden de diensten die alle centra zullen leveren in het geheel beter vastgelegd. Daarnaast blijft een louter vraaggestuurd

gedeelte mogelijk, dat voor ieder CLB kan verschillen en uiteraard moet passen binnen de doelstellingen van het decreet. We stellen in dit verband dat er ruimte kan en mag zijn voor een louter en niet vooraf gedefinieerd vraaggestuurd aanbod voor zover dit niet gaat ten koste van het verplichte en verzekerde aanbod. De rol van de CLB's op het vlak van kleuterparticipatie moet nog verder worden geconcretiseerd. Het is de bedoeling om hier te komen tot een minimaal verzekerd aanbod en geen verplicht aanbod. Dat lijkt me de logica zelf.

Mevrouw Helsen, ongetwijfeld bent u de megafoon van het werkveld als u vraagt naar extra omkadering. Het is nochtans niet de bedoeling om de omkadering van de CLB's uit te breiden. Het nauwkeuriger omschrijven van het verzekerde aanbod kan lokaal leiden tot wijzigingen in de CLB-werking. Ik verkies hier de duidelijkheid boven lokale verschillen. Uiteindelijk moet iedere leerling, ouder en school weten wat een CLB wel en niet aanbiedt, wat de doorlooptijd is van het hulpaanbod, welke diagnoses er worden gesteld en welke niet, hoelang een begeleiding duurt. Voor de verduidelijking van opdrachten zijn niet noodzakelijk meer middelen nodig. Ik vertrek daar niet van en zal daar ook niet eindigen.

Mevrouw Helsen, u hebt inhoudelijk een punt als het gaat over de informatieopdracht van het CLB aan hogeronderwijsstudenten. We nemen dat op in het ontwerpdecreet volwassenenonderwijs, omdat we daar extra middelen geven voor begeleiding in een aantal domeinen. Sommige centra zullen daar hun voordeel mee doen. De begeleiding die ze zullen doen, is absoluut nodig. We moeten echter vermijden dat we nu fundamentele wijzigingen aanbrengen in opdrachten die meer werk kunnen meebrengen.

De opdracht ten aanzien van volwassenen en studenten uit het hoger onderwijs werd in 2000 niet opgenomen in het CLB-decreet. Op dit vlak plan ik geen decreetale wijziging. Veeleer dan de opdrachten en het doelpubliek van de CLB's uit te breiden, wil ik voor duidelijkheid zorgen.

Wat gebeurt er als de school tekortschiet in haar eerstelijnszorg? De ontwerptekst beschrijft het profiel van de CLB's en gaat dan ook minder in op de rol van de scholen. Voor de opdracht van de scholen verwijs ik naar de regelgeving voor het basis- en het secundair onderwijs. Ik verwijs hierbij vooral naar het Gelijke-onderwijskansendecreet en naar het dossier leezorg waarin we verwachtingen ten aanzien van het zorgbeleid van de school formuleren. Als een school tekortschiet op het vlak van zorg of leerlingenbegeleiding, zal dit zeker blijken uit de inspectieverslagen. Het is niet de bedoeling dat het CLB de taken overneemt van een school die op dit vlak onvoldoende inspanningen levert of ernstig tekortschiet.

Mevrouw Helsen, u voegde daaraan toe dat men een ongelijke bevraging kan hebben omwille van een ongelijk welzijnsaanbod. Ik kan me inbeelden dat dat zo is. Dat is een debat waar ik moeilijk een verlengstuk aan kan breien. Als dat betekent dat we eventuele lacunes of ongelijkheden in het welzijnsaanbod structureel moeten opvangen in het onderwijsbeleid, dan is de Vlaamse Regering niet goed bezig. Als ik dat zou vaststellen, dan moet ik aan de minister van Welzijn zeggen dat ik een probleem zie in mijn werking omwille van een probleem bij Welzijn. Rekening houden met parameters in die zaak lijkt me heel moeilijk.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik ben tevreden dat u schoolondersteuning sterk benadrukt als een vijfde begeleidingsdomein. Uit uw toelichting blijkt dat we schoolondersteuning mogen beschouwen als een opdracht, maar ook als een werkmethode die belangrijk is op de vier andere begeleidingsdomeinen, en niet vraagt om een decretale aanpassing.

Mijnheer de minister, voor de aflijning tussen het verplichte, het verzekerde en het vraaggestuurde aanbod moeten we afwachten wat de praktijk zal brengen. Maar blijkbaar is het niet uw bedoeling om meer middelen en personeel in te zetten. U wilt een aantal zaken vastleggen als een verzekerd aanbod. Als de CLB's tegemoet willen komen aan de verwachtingen van scholen, zal dat veel tijd en inspanningen vragen, want dat nemen ze vandaag niet altijd op. Dat zal sowieso gevolgen hebben voor de vraaggestuurde werking die, afhankelijk van regio tot regio, heel erg beperkt kan worden in bepaalde CLB's. We moeten de effecten daarvan goed opvolgen. Ik zie toch wel een verschuiving in de opdracht en minder mogelijkheden om vraaggestuurd te werken.

Ik had een vraag over het verschil in aanbod van welzijnsinstellingen. Ik volg u als u zegt dat het een kwestie is van een goede spreiding van welzijnsinstellingen. We moeten goed beseffen dat CLB's en scholen daar vandaag en morgen mee te maken hebben. Er zijn vaak wachtlijsten voor bepaalde categorieën. Als ze niet kunnen worden opgenomen binnen Welzijn en Gezondheid, dan moeten de school en het CLB deze opvangen. Dat heeft implicaties op de rest van de werking en dat moeten we onder ogen zien.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat wordt me ook gesignaleerd vanuit CLB's. U bent het toch met me eens dat we dat structureel niet vanuit Onderwijs kunnen opvangen? We kunnen signaleren dat er problemen zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het onmogelijk maken van ondoordachte studiekeuzes

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, twee weken geleden waren we getuige van een bijzonder boeiende woordenstrijd tussen 'liberal' en zelfverklaarde autodidact Noël Slangen en uzelf in De Morgen. U werd bijna beschouwd als een vijand van de vrijheid. Ik was heel blij met uw aankondiging van de maatregel. Het zal u niet verbazen dat ik het volledig eens ben met uw standpunten in de discussies die daarover zijn gevoerd.

Dit alles lag sterk in de lijn van de vraag die ik heb gesteld op 7 december 2006. Die was dan weer het gevolg van wat bij de wijziging van het GOK-decreet was aangekondigd, namelijk dat er echt wel werk moest worden gemaakt van ondoordachte overgangen in het secundair onderwijs. U stelde dat het op korte termijn mogelijk was om het besluit van 19 juli 2002 aan te passen waardoor al stappen konden worden gezet. Ik ben dan ook op zoek gegaan naar de wijziging van dat besluit. Ofwel heb ik niet goed gezocht, ofwel is het er nog niet.

Mijnheer de minister, is het er al of niet? Is het gewijzigde besluit al op de Vlaamse Regering geweest? Kunnen we de inhoud ervan kennen? Ik heb zowel in het Staatsblad als in andere stukken gezocht. Ik vond het gek dat iets dat is aangekondigd nog niet te krijgen is.

De heer Ludo Sannen: Ik heb die artikelenreeks ook gelezen en voor mij was het duidelijk dat dit besluit er nog niet is. Het was op basis van vrije tribunes dat er meningen en intenties werden geformuleerd. Zo heb ik dat begrepen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, ik zit niet graag in een situatie waarbij ik iets aankondig dat nog geen formele vorm heeft. Soms moet dat echter gebeuren, namelijk wanneer je wordt ondervraagd door een krant. Dat was hier het geval en het was ook de aanleiding voor de interessante gedachteswisseling met de heer Slangen. De heer Slangen is zoals een Amerikaanse multimiljonair die zegt: "Ik ben begonnen als een arme krantenjongen. Er is dus helemaal geen sociale zekerheid nodig." Dat is een beetje de stijl. Ik was ondervraagd door Het Laatste Nieuws naar aanleiding van concrete casussen. Zo is dat in het

nieuws gekomen en dus heb ik iets moeten aankondigen. We maken wel enige voortgang.

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs regelt de haast onmogelijke overgangen in het secundair onderwijs in de artikels 17 en 18. De besluitvorming heeft een lichte vertraging opgelopen omdat de verwijzing naar de lessentabellen en het aantal uren les per week van bepaalde vakken in de oorspronkelijke generieke onderverdeling vervangen werd door een nominale lijst van studierichtingen. We hebben nu een tekst in voorbereiding die enigszins gecompliceerd is, in die zin dat er een lange oplijsting is gemaakt van alle concrete situaties waarvan we stellen dat het haast onmogelijke overgangen zijn. We hebben vastgesteld dat het bijna niet op een andere manier kan gebeuren als we naar een draagvlak zoeken en tot een akkoord willen komen.

Het ontwerp heeft dientengevolge tweemaal voorwerp uitgemaakt van het artikel 5-overleg met het gemeenschapsonderwijs en de representatieve vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs, namelijk op 19 januari en op 20 maart. De legistische procedure tot goedkeuring door de Vlaamse Regering van het betreffende ontwerp van besluit zal eerstdaags gestart worden. Er is een werkgroep samengesteld met vertegenwoordigers van het gemeenschapsonderwijs en de representatieve vertegenwoordigers van de inrichtende machten om een omzendbrief aan de scholen op te stellen met daarin toelichting bij de principes die aan de grondslag liggen van het voorgestelde systeem en met operationele tabellen per studierichting ter verduidelijking.

De agendering op de Vlaamse Regering is afhankelijk van de vordering van de legistische procedure. Ik moet altijd de waarheid zeggen. Dit besluit is natuurlijk maar een onderdeel van het hele studiekeuzeprocess en wat we daarmee willen doen. We maken er een belangrijk en apart hoofdstuk van in de 'competentieagenda', een gezamenlijk initiatief vanuit de beleidsdomeinen Onderwijs, Vorming en Werk om de competenties van de Vlaamse arbeidsbevolking op punt te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb de discussie tussen u beiden altijd geïnterpreteerd als een gevolg van een aankondiging. Er stonden voordien al voorbeelden in de krant. Daarna is de woordenwisseling begonnen. Ik ben alleszins blij dat dit min of meer op schema ligt. Ik vraag me vooral af of alles rond is, zodat men er vanaf 1 september goed mee kan werken. Het speelt pas op het einde van het schooljaar een rol, dus als dat geweten is voor

het begin van het schooljaar, dan neem ik aan dat dit op een vrij goede wijze kan worden geïmplementeerd. U vermeldde de lijst van studieovergangen die als onmogelijk worden beschouwd. In de voorbereiding van het GOK-decreet werd echter ook de rol van de klassenraad vermeld, en het versterkte advies wat dat betreft.

Minister Frank Vandenbroucke: Met "haast onmogelijk" wordt bedoeld dat er hiervoor een toelating van een toelatingsklassenraad vereist is.

De heer Ludo Sannen: Dat was ook mijn bedenking. Ik kan me voorstellen dat een bepaalde leerling, omdat hij elders competenties verworven heeft, bijvoorbeeld van huis uit, best wel geschikt is.

Mevrouw Cathy Berx: Dat was de opmerking van de heer Slangen. Als hij een probleem heeft met informatica, doet hij een beroep op zijn 15-jarige zoon, die hiervan veel beter op de hoogte is dan anderen die eventueel die richting volgen. Hij kan dus perfect overschakelen naar het informaticatraject.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik vond dat hij heeft gereageerd aan de hand van wat onvolkomen informatie. Zijn betoog bevatte echter ook een duidelijke ideologische lijn. Ik hou er wel van om daar dan even op door te gaan, omdat er inderdaad wel verschillende visies over kunnen bestaan. Hij was echter ook enigszins verkeerd geïnformeerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de opname van de theoretische component van de rijopleiding in de eindtermen van het secundair onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, mobiliteit speelt een sleutelrol in onze samenleving. Ondanks de verregaande inspanningen van de overheid om het aanbod van het openbaar vervoer uit te breiden en te optimaliseren, blijft de verplaatsing met de auto niet weg te denken uit ons dagelijks leven. Voor vele mensen is er bovendien geen alternatief in een professionele context. Het beschikken over een rijbewijs is meestal een voorwaarde voor tewerkstelling. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat enkele jaren terug al een discussie

sie werd gevoerd over de rol van het onderwijs in het voorbereiden van jongeren, niet alleen op hun latere maatschappelijke en professionele leven, maar ook op hun verdere leven als autobestuurder. Verkeersveiligheid is een belangrijk maatschappelijk aandachtspunt. Er is een invloed op de tewerkstellingskansen en mobiliteit speelt een belangrijke emancipatorische rol.

Maar belangrijker nog, het onderwijs is het best geplaatst om jongeren preventief te vormen met betrekking tot thema's als verkeersagressie en hoffelijkheid in het verkeer. De Open Vld-fractie pleit er overigens al langer voor leerlingen op jonge leeftijd verkeersethiek bij te brengen, hen te leren omgaan met stress achter het stuur, hen defensief rijgedrag aan te leren, wat als hefboom kan fungeren voor een positieve mentaliteitswijziging op de weg, met een vermindering van het aantal verkeersslachtoffers tot gevolg.

Als resultaat van dit debat werd bij de bespreking van het decreet van 13 januari 2002 tot bekrachtiging van de eindtermen van de tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs, een amendement aangenomen dat tegemoet kwam aan deze bekommernis. Het amendement voorziet in een toevoeging aan de vakoverschrijdende eindtermen milieueducatie voor de derde graad, onderdeel verkeer en mobiliteit in ruimtelijk beleid, en luidt "het verwerven van de kennis die moet volstaan als voorbereiding op het theoretische rijexamen categorie B".

Er bleek echter nogal wat verwarring te bestaan over de precieze inhoud daarvan. Op een vraag van mevrouw Poleyne aan u op 24 februari 2005 antwoordde u nogal cryptisch: "De kennis die nodig is voor de voorbereiding op het theoretische examen is niet gelijk aan de kennis die door de rij scholen moet worden geattesteerd." Bovendien kondigde u toen een overleg aan met uw Vlaamse en federale collega-ministers van Mobiliteit, en een evaluatie van de eindterm in kwestie. Op dit moment is het onduidelijk hoe in de scholen zelf invulling moet worden gegeven aan de door de eindtermen verplichte voorbereiding op het theoretische rijexamen. In een artikel in De Standaard van 17 maart 2007 werd zelfs gesteld dat deze eindterm in de meeste scholen dode letter is.

Heeft het overleg met uw Vlaamse en federale collega's bevoegd voor Mobiliteit uiteindelijk plaatsgevonden en, zo ja, wat was de uitkomst van dit overleg? Is er ondertussen al een evaluatie gebeurd van de eindterm over de voorbereiding op het theoretische rijexamen? Zo ja, wat waren de resultaten hiervan? Hebt u gegevens waaruit af te leiden valt of jongeren na de derde graad van het onderwijs effectief voldoende kennis hebben om het theoretische rijexamen met succes af te leggen? Plant U initiatieven om, naast de loutere voorbereiding op het theoretische rijexamen, ook andere aspecten van

verkeersveiligheid, zoals omgaan met verkeersagressie en stress achter het stuur, hoffelijkheid in het verkeer en defensief rijgedrag, al dan niet door een wijziging van de eindtermen meer aan bod te laten komen in het secundair onderwijs?

De voorzitter: Minister Vandebroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandebroucke: Mijnheer de voorzitter, het overleg met mijn Vlaamse collega bevoegd voor Mobiliteit heeft plaatsgevonden. Een vertegenwoordiger van het kabinet van minister Van Brempt is opgenomen in de stuurgroep die zich buigt over het probleem in verband met verkeerseducatie in het secundair onderwijs. Ik kom daar dadelijk op terug.

U vroeg of er ondertussen al een evaluatie is gebeurd van de eindterm over de voorbereiding op het theoretisch rijexamen. Het nastreven van de eindtermen in verband met verkeerseducatie wordt algemeen geëvalueerd. De onderwijsinspectie gaat na of de scholen een aanzet geven tot het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen in hun totaliteit, en of dat op een planmatige wijze gebeurt. Er wordt echter geen onderzoek uitgevoerd per thema of subthema. De gedoogperiode voor het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen van de tweede en derde graad loopt trouwens nog tot het einde van het schooljaar 2006-2007.

U vroeg of ik gegevens heb waaruit af te leiden valt of jongeren na de derde graad van het onderwijs daadwerkelijk voldoende kennis hebben om het theoretisch rijexamen met succes af te leggen. Ik heb daar al even op gezinspeeld. Daarover is nog geen onderzoek verricht.

Er is op het niveau van het kabinet Onderwijs en Vorming een stuurgroep opgericht die zich buigt over de problematiek van verkeerseducatie in het secundair onderwijs. Hierin zijn vertegenwoordigers opgenomen van de verschillende onderwijsnetten, leden van de kabinetten Onderwijs en Vorming en Mobiliteit, leden van de administratie van het departement Onderwijs en Vorming en vertegenwoordigers van de Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde. Er zijn concrete afspraken gemaakt om een inventaris op te stellen van bestaande leermiddelen die scholen kunnen helpen om de vakoverschrijdende eindtermen in verband met verkeerseducatie te realiseren.

Daarnaast werd de afspraak gemaakt dat de Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde een nascholingsprogramma zal ontwikkelen voor leerkrachten secundair onderwijs. Daarbij zullen niet alleen methodieken worden voorgesteld waarmee de technische kennis over het verkeer kan worden ontwikkeld, maar de aandacht zal ook gaan naar de ontwikkeling van attitudes in het verkeer.

In een later stadium kunnen, in het kader van de actualisering van de vakoverschrijdende eindtermen, de eindtermen met betrekking tot verkeerseducatie worden aangepast. Hiervoor wacht ik de resultaten af van een studie rond vakoverschrijdende eindtermen die momenteel loopt in het kader van een onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Bedankt voor uw antwoord, mijnheer de minister. Wanneer verwacht u de resultaten van de studie waarnaar u nu verwijst?

Minister Frank Vandenbroucke: Volgens onze planning willen we voor eind december 2007 een aantal zaken rond hebben, zoals de inventaris van de leermiddelen over verkeerseducatie voor het secundair onderwijs en het nascholingsprogramma voor leerkrachten. Ik ga ervan uit dat we die studie dan ook hebben, maar ik heb over de timing van de studie geen 100 percent zekerheid.

Mevrouw Laurence Libert: Dus is op dat moment een evaluatie van de eindtermen mogelijk?

Minister Frank Vandenbroucke: Ja.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
